

Філоктет. Античний рейв

Львівський академічний драматичний театр імені Лесі Українки

«Філоктет. Античний рейв»

Юлія Бентя

«Філоктет. Античний рейв» – це справжнє випробування для глядача, який навряд чи вийде з Театру Лесі таким, яким був раніше. У буквальному сенсі це дається взнаки від самого початку, коли після очікування у доволі вузькому коридорі кожного персонально запрошують у зал, де гримить музика, миготить світло і де наливають пунш. Акторська компанія тут відрізняється від публіки яскравими атрибутами: короною у вигляді «коронавірусу», як його звично зображують тепер, рогом на голові або величезним пенісом в руках. І все це місиво античних богів танцює, бігає, штовхає одне одного, гарчить, кричить: на Олімпі бачимо дитячий садок, старшу групу.

А далі протягом двох годин ми будемо спостерігати одночасно і дорослішання, і повернення до нашої, української реальності. Тут як з біблійними старозавітними прабатьками: Софокл породив Гайнера Мюллера, а Гайнер Мюллер породив Ніну Захоженку. Нібито-переклад/переспів щоразу стає вкрай актуальним текстом про сучасне суспільство і сучасні проблеми. Як прокоментував актор Василь Сидорко в одному з передпрем'єрних анонсів, «Софокла переписав Гайнер Мюллер, основу залишив античну, але додав перипетії свого життя і сучасного йому суспільства. А ми вже адаптували її до нас, нинішніх». Ми – це режисер Дмитро Захоженко, сценограф Олексій Хорошко, автори костюмів Марія Антоняк і той самий Олексій Хорошко, а також Оксана Цимбаліст, авторка музичного рішення вистави.

Трагедію Софокла «Філоктет» було вперше поставлено 409 р. до н. е. на Діонісіях (театр задіяв її переклад, виконаний Андрієм Содоморою) – тут вперше немає очевидного протагоніста, а замість того три однаково важливі чоловічі ролі. Гайнер Мюллер писав і допрацьовував текст у 1958–1964 роках, прем'єра якого відбулася 13 липня 1968 року, коли Європа потопала в протестних рухах. Львівська вистава постала на сьомий рік російсько-української війни і стала потужною ревізією і самого цього конфлікту, і його сприйняття українським політикумом та суспільством. «Філоктет. Античний рейв» – це не просто складна вистава, яка намагається оголити численні суспільні протиріччя. Це вистава, де у вибухонебезпечно суміш поєднано радянське і теперішнє, німецьке і українське, приватне і політичне, потаємну правду про нас і колективну міфологію.

Режисер разом із сценографом віртуозно вибудовують сценічні модуляції з одного плану в інший, кожний з яким пропонує і власну «картинку», і, що важливіше, нову картину світу. Олімп у вигляді потертого радянського килиму тут схожий радше на боксерський ринг, бійки на якому відбуваються під ритмічний зум ударних. Тут же висить монументальне полотно пізньосталінських часів, «Відпочинок після бою» Юрія Нєпрінцева, на якому зображено втомлених, але дружніх і цілком задоволених червоноармійців («одно из лучших воплощений образа советского человека», – повідомляє нам сучасна російська Вікіпедія).

Натомість Філоктета не назвеш людиною, задоволеною життям. Його ж співплемінники використали його як героя, володаря непереможного Гераклогового луку, але по тому, покаліченого і немічного, з раною на нозі, яка нестерпно смердить, викинули на безлюдний острів Лемнос. Відтоді війна триває десять років, і без участі Філоктета вона не закінчиться. Завдання Одісея та Нєоптолема – повернути Філоктета до війська і нарешті здобути перемогу.

Поза всією видовищністю, у цій виставі дуже важливий текст, логіка його розгортання, спосіб міркувань, множинні сенси і натяки. Найкраще всі ці обертони чути у вимові Василя Сидорка, натомість у Нєоптолема, який змушений заради політичної цілі маневрувати правдами і неправдами, рот заклесний скотчем. Одисей же – не просто стратег, який формує порядок денний. Він, зрештою, стає автором, так би мовити, «політики пам'яті» – такої, яка потрібна грекам після вбивства Філоктета.

До радянських ознак тут належить не тільки полотно Нєпрінцева і великий килим. Радянське тут майстерно вмонтоване в античне. Кровожерні грифи, що пильнують рану Філоктета, свого роду енкаведешники у шинелях і протигазах (протигази – щоб не так було чути сморід від гнилої ноги). Допит Філоктета відбувається у супроводі клацання друкарської машинки (чим не теперішні суди над волонтерами?). У фінальній сцені «ахейської служби новин» смартфони заміняють справжні обличчя, а «Відпочинок після бою» починає блимати, немов телевізійний екран.

Поміж тим тут є чимало епізодів-етюдів, які, накладаючись, народжують додаткові інтерпретаційні можливості, як от сцена із матір'ю, яка перерізає горлянки власним дітям. Чи сцена з Філоктетом, що обмазує своє тіло глиною і перетворюється на справжнього Будду, для якого смерть і спокій стають більш жаданими, аніж помста. Чи німецькомовні острівці, де саме звучання іншомовного тексту гарантує інфернальний флер. Чи речитативні «вставки», де «хор» ритмічно промовляє призначений йому речитатив і супроводжує це свого роду «сурдоперекладом».

Здається, що всього сказаного про цю виставу буде замало. «Античний рейв» Театру Лесі здатен щоразу відкриватися по-новому, а це викриття, препарування реальності і людини – в часі і поза часом – дає поживний харч для тривалих роздумів. Цілком справедливо, що ця вистава увійшла до короткого списку Премії «ГРА».

Ганна Веселовська

Щоб подивитися цю виставу, глядачеві доведеться пройти крізь усі випробування вечірки у стилі рейв, на яку він потрапляє, ледь перетнувши фойє театру, несподівано сам для себе. Далі все відбувається, як і годиться на неформальних тусівках: темрява і спалахи вогників, тиснява і незнайомці, що нахабно ліпляться до тебе, музика у стилі «бум-бум», яка б'є по вухах, фантики, блискітки, гігантський бутафорський фалос. Таке може роздратувати і викликати підозру в невідповідності до театральних ескапад людини. Але ж до львівського театру ім. Лесі Українки, тим більше на його камерну сцену, як і на рейв, випадкові люди не ходять. Отож ті, хто, вирішить піти на виставу «Філоктет. Античний рейв» за творами Софокла і Гайнера Мюллера, мають бути свідомі, що буде не просто, а часом, навіть, моторошно й огидно.

Ймовірно, творці вистави про Філоктета режисер Дмитро Захоженко, сценограф Олексій Хорошко, авторка музичного оформлення Оксана Цимбаліст обрали незвіданий в Україні стиль рейв, власне аби глядачі досягли згаданого ефекту болісної насолоди. Цей андеграундний напрямок поширився в Британії ще в 1970-і роки як виклик офіційній культурі, її снобізму та консерватизму. Тому, зазвичай, мистецькі проекти рейву є яскравими протесними акціями брутального характеру, як от графіті, різноманітний street art, шокуючі хепенінги, що супроводжуються великою кількістю підбадьорюючих напоїв та вдиханням парів особливих пахучих трав.

Ясно, що в підрадянській Україні жодного рейву не було. Але щось схоже на нього стало популярним в 1990-і роки, коли завалилася офіційна радянська культура, а культурний меседж від незалежної України ще не склався. Власне тоді нове покоління неупереджених митців-бешкетників, передовсім візуальщиків, і сформувало свій потужний андеграундний тренд виклику радянщині. Про розрив свідомості, що ставався з тими, хто відвідував вечірки та виставки, влаштовані київськими неформалами з об'єднання БЖ, свідки того часу переказують із перехопленим диханням. Відтоді глузування над офіційним радянським дискурсом, оформленим у мистецькі форми сталінськими соколами, час від часу виринає в різних художніх акціях, але рідко стає основою театральної вистави.

Між тим, у «Філоктеті» 2020 року така сатиризація радянського дискурсу є головним прийомом, і сучасні артисти завзято кепкують з офіціозу минулого, який, насправду, в Україні не дуже то й зберігся. Килим, чи килимова доріжка, стіл, бажано із червоною скатертиною, а на ньому графин з водою, величезне помпезне полотно в позолоченій рамі – цей асамбляж засідання якогось бюро чи профкому з радянських часів і є простором, де словами Софокла і Гайнера Мюллера розказується історія про античного Філоктета. Актори наче купаються у нашому українському рейві, суттєвою відмінністю якого від справжнього є те, що він розганяє хмари минулого, протестує проти есересерівської міфології, тоді як в Британії він поставав проти реально діючої офіційної культури.

Крім радянщини автори спектаклю «Філоктет. Античний рейв» вирішили діагностувати хворобливість міфологічного мислення загалом, залежність людства від фейків та брехливих цінностей. Основою для цього і є своєрідне аранжування в одне ціле п'єс двох видатних драматургів Софокла та Гайнера Мюллера, що використали міф про кинутого на призволяще Філоктета. Із такого міксу дезавування міфології та висміювання радянщини і виникає складний багаточаровий спектакль, на верхньому рівні якого глядач бачить карикатурний образ радянського монстра – мілітаризованої, перейнятої хворобливою військовою лихоманкою держави. Насправду, мілітаризм тут виглядає надто пародійно, тож і складається наївне враження, що такої країни вже не існує, хіба що далека Північна Корея.

Інший зріз спектаклю представляють герої античних міфів, які на карикатурному тлі виглядають загрозливо та неоднозначно. Тривала і безглузда війна є особливою якістю їхнього існування, є тим, чим вони живляться і без чого не можуть існувати. Через довгі монологи німецького Філоктета публіці ретранслюються пацифістські концепції лівого інтелектуала Гайнера Мюллера, що спонукають сумніватися в цінності героїзму як такого. Довгі станси Філоктета так чи інакше наводять на думки про безкінечні й безглузді війни, які розпочинає і не може припинити людство, що в умовах відкритої агресії сусідньої країни, сприймаються провокативно.

Звісно, пацифістські концепції Гайнера Мюллера мають право на існування, але не на популяризацію в час реального протистояння агресору. Тим більше, що сама вистава демонструє, як ідеї драматурга плідно спрацьовують в плані стимулу створення нової театральної форми, яка цілком «заходить» молодому поколінню. Отож, базовий авангардистський заміс, яким володів драматург Гайнер Мюллер, йдучи слідом за найкрутішими авангардистами 1920-х років Аполлінером і Тцара, дав поштовх до появи у спектаклі Дмитра Захоженка низки надзвичайно промовистих і візуально потужних сцен.

Візуальне укрупнення, деталізація, фрагментизація, сатиризація, алегоризація окремих явищ, людських якостей, душевних переживань, повсякденних і героїчних вчинків реалізується у спектаклі з надзвичайною фантазією. Винахідливі піраміди та колажі із людських тіл, акустичний мікс, в якому акумулюються і почуття, і символіка епохи, і фоновий супровід – все це свідчить, що вистава створювалася невимушено і натхненно. Таке буває надзвичайно рідко, аби складна і провокаційна за змістами театральна робота вийшла легкою, наче мереживо. Очевидно, рейв таки зробив свою справу: в спектаклі Дмитра Захоженка багато повітря, він не гальмує на поворотах, тобто на переключеннях від тексту до тексту, з теми на тему. Він схожий на корабель-примару, в якому чимало привабливого і загрозливого одночасно.

Людмила Олтаржевська

Донедавна режисер Дмитро Захоженко був добре знайомий, здебільшого, у театральному середовищі Києва. Постановник резонансних вистав у Театрі на Печерську, Дикому, столичній Опереті, театрі «Актор», Театрі на Подолі, він справляв враження режисера, який свій вільний статус вважає найкращим способом творчого існування, аж ніяк не прагне закріпитися на єдиному можливому театральному плацдармі, цінує свою творчу свободу і залюбки розставляє прапорці на театральній мапі, позначаючи театри, де йдуть його вистави. У 2019-му цей статус змінився кардинально: Дмитро Захоженко переміг у конкурсі на посаду головного режисера Львівського академічного театру імені Лесі Українки. На сьогодні репертуарі якого – дві вистави Захоженка: «Сни літньої ночі» та «Філоктет. Античний рейв», що увійшов до лонгліста III Фестивалю-премії «ГРА».

Літературною основою для «Філоктета...» стали п'єси Софокла та Гайнера Мюллера. З форматом, у рамках якого ідеї драматургів прозвучали би особливо ефектно та ефективно, Захоженко, як на мене, визначився досить несподівано – розмова про надважливе з елементами самоаналізу, абсурду та... стьобу. Для глядача тут не передбачено жодної преамбули чи мінімального натяку на те, що буквально за кілька хвилин йому доведеться дуже напружитися та сконцентруватися, аби тримати в голові сюжет і вчасно реагувати на сигнали акторів: переступаючи поріг театру, публіка опинялася на дискотечі. Якщо хтось почав би сумніватися, чи за потрібною адресою він прийшов, його би втішили: так, усе правильно, а дискач – на честь дня народження Зевса. Напої, неонове світло і навіть пікантний конкурс, переможцю якого обіцяють айфон, – драйв зашкалює, суцільне «вау-вау-вау» наповнює простір, рейв-вечірка набирає обертів і народ уже з готовністю підтанцює разом з якимись дивно одягненими хлопцями... Які вже за мить постануть героями найвідоміших міфів Давньої Греції.

Контраст інтерактивного вступу із подальшими подіями різкий: на сцену виходять герої, які завжди тримали людство в тонусі. Філоктет і Ерос, Афродіта і Зевс, Діоніс і Гермес – хто сказав, що їхні помисли і вчинки законсервовані в далекому минулому? хто повірить, що сьогодні їхні думки і мотивація не є безпечними для світу і не здатні бути детонатором нових трагедій?

У своєму дослідженні на тему, яку можна сформулювати, скажімо, так: «Минуле, теперішнє, майбутнє. Точки перетину і можливі наслідки», Дмитро Захоженко використовує прийоми ефектні як візуально, так і концептуально. Процес народження трагедії тут вирішено образно і водночас дуже реалістично з позиції фізіології. У виставі є епізоди, коли сценічний простір захоплюють люди у шинелях та протигазах. Котрі точно не видаються випадковими серед цього божевілля, адже асоціації з фашизмом не варто сприймати окремо від історії людства, яка в усі віки стікала ранами кривавих воєн і сльозами матерів, дружин, доньок... А якщо мати вдосталь неонових світильників, переконує режисер разом з художником Олексієм Хорошком, то можна не лише вибудувати напрямок руху, але й створити корону-ореол над головою достойної – або ні, людству властиво помилятися – особи. Чого, напевне, точно не зробиш, маючи як єдиного можливий для цього інструмент люстру з колючим дротом замість абажуру.

Разом з акторами Василем Колісником, Оксаною Цимбаліст, Василем Сидорком, Сергієм Литвиненком, Романом Кривдиком, Андрієм Кравчуком та Михайлом Понзелем Дмитро Захоженко творить новітню трагедію, яка хоч і починалася за Зевса та Філоктета, триватиме й надалі. Відблиски далеких пожеж розсіпатимуться промінчиками дзеркальної кулі десь на танцполі, на картах з'являтимуться нові країни-переможці і країни переможені, імена героїв змінюватимуться, але сталими будуть їхні зазвичай запізнілі висновки про те, наскільки крихким є світ навколо і як багато було зроблено трагічних помилок.

Вистава, окрім своїх безумовних чеснот, цікавих прийомів, художньої цінності загалом має один нюанс, на який хотілося би звернути особливу увагу. «Філоктет. Античний рейв» – це складна за своєю структурою, багаторівнева, багатогранна постановка з підвищеними вимогами до глядача. Який може не тримати в пам'яті імен усіх давньогрецьких героїв та їхні родинні зв'язки, але повинен довіряти акторам і бути готовим до занурення в кожну сцену. Вистава однозначно має бути присутня у фіналі Фестивалю-премії «ГРА».

Віктор Рубан

Добротна робота з цікавою подачею класичного твору у сучасному ракурсі. Ця вистава змушує замислитись над актуальними темами ідентичності, самовизначення, власної позиції, плинності і неоднозначності конвенційної моралі, смертності, війни та власного вибору як процесу, який і є справжньою безупинною боротьбою у житті – і в умовах фізичної війни, і в умовах мирних обставин.

Формат представлення роботи є незвичним, але дуже доречним. Неформальну інтерактивну взаємодію з глядачем в обставинах нібито сучасної вечірки з богами, задіяно як інтро до нарочито класично-фронтальної камерної вистави за мотивами давньогрецької міфології. Виставу зроблено таким чином, що глядача однозначно тримають на відстані та все ж «перед самісіньким екраном». Цей хід одразу створює міст між сьогоденням і тисячами років тому, де попри хліб саме видовища тримали людей і ліпили з них те, що потрібно було «держателям світу».

Загалом змішування елементів давньогрецького світу і атрибутів сучасності у сценографії, фрагментів костюмів та завдяки художньому оформленні добре підтримує «позачасовість» дійства, певну незрозумілість, у який саме час розгортається дія. Це допомагає глядачеві зрозуміти, що настільки болючі питання сьогодення – самови-

значення, приналежність, вибір життєвого шляху, війна, власний вибір сторони, обов'язок, батьківщина, хід історії та власне визначення категорій добра і зла – є, безумовно, болючими і складними сьогодні, але були не менш складними і кілька тисяч років тому. Загалом це майстерне занурення у епос, який є частиною основ сучасної європейської цивілізації сьогодні в Україні, яка проживає цивілізаційний поворот й історичне повернення до великої родини європейських країн допомагає подивитись на буремне сьогодні з певною дистанцією і побачити, що як і тисячу років тому, так і сьогодні у центрі історичних процесів завжди стоїть саме кожна окрема людина та її вибір.

Прекрасне майстерне акторське виконання, зіграність загалом неймовірно потужного акторського складу, складний текст, який чітко адресовано глядачеві, чудові вокальні та пластичні етюди, суміш серйозного тексту та певної відвертої іронії над пафосом дуже «заряджених» екзистенційно сенсами текстів. Ця потужна суміш робить виставу живою і щирою для глядача, змушує десь сміятися над собою, а десь тужити над усвідомленням безвихіддя хоча й без трагізму. У якійсь частині не погодитись із тим, що пропонують в окремій сцені, натякаючи, що не все так однозначно, і вже у наступній сцені, швидше за все, засумніватися в цьому.

Вистава насичена засобами і сенсами, тримає у напрузі від початку до кінця. Безумовно, «Філоктет. Античний рейв» Дмитра Захоженка є однією з найкращих вистав, що подавались до участі цього року, тому однозначно рекомендуємо цю роботу до короткого переліку «ГРИ» у номінації «за найкращу виставу камерної сцени».

Ольга Стельмашевська

«Філоктет. Античний рейв» – постановка, зібрана у тугий концептуальний вузол з давньогрецьких (і не тільки) міфів і рейв-культури, Гайнера Мюллера і Софокла, діонісійських ігор та війни, діджейського сету і Deus ex machina... Хоча, за Мюллером, в історичні процеси марно втручатися.

Режисеру Дмитру Захоженку, мабуть, здається так само, тому він знаходить адекватну і сучасну сценічну мову, аби збагнути й яскраво, опукло продемонструвати суть такого людського явища як міфотворчість. Через обрану, доволі провокаційну стилістику, що розв'язує руки, Захоженко, як і Мюллер, який вважає своїх героїв аморальними, деміфологізує персонажів своєї вистави. Розкручує (хоча і не розплутує) цю нитку Аріадни аж до вражаючого прозріння: ніщо в законах існування всесвіту і людини в ньому не помінялося, крім форми. Режисер розбирає міф і розвінчує його, щоби у фіналі запропонувати більш універсальні узагальнення. І йому це вдається.

У своїх текстах Мюллер звертається до багатьох традицій: експресіонізму, сюрреалізму, абсурду, навіть циркової клоунади, але передусім його цікавить традиція античного театру, що розглядав події людського життя в екзистенційному ключі, з погляду неминучої смерті.

Критики пишуть, що саме з мюллерівського «Філоктету» виросла вся німецька неокласика. І вся вона – про справи партійні та розвиток переможного соціалізму. Можна цю виставу дивитись і крізь призму цього твердження, яке калькою лягає на будь який сучасний політиком, а можна ще більше узагальнити.

Захоженко міксує те й інше, а також Мюллера з Софоклом. Глядач – розгадує їхні (режисера і авторів) численні метафори і прозорі натяки. Так, формулу Мюллера – не «життя – театру», а «життя – цирку» – режисер реалізує за допомогою рейв-вечірки, замінюючи нею «битву» клоунів у мюллерівському «Філоктеті» («дія розвивається не вільно лише у тому випадку, коли система не ставиться під питання. Лише клоун ставить цирк під питання», – пише Мюллер).

Рухаючись від «прикольної» рейв-вечірки (акторка Оксана Цимбаліст та звукорежисер Володимир Помірко створили справжній діджейський сет) на честь дня народження Зевса, де публіка просто на одному танцполі зустрічається із героями античного міфу, через грубий інтерактив з нею – до споглядання з лав (умисно не дуже комфортних) «амфітеатру» розгорнутого фронтально дійства – відбувається поступове залучення до комплексного роздуму про історію і філософію буття через асоціації із сучасністю.

Так у нічному клубі під назвою «Міф» з пустопорожнім світським життям далеко від десятирічної війни (аналогія очевидна), Зевс (Дмитро Наумець) брехливою риторикою обробляє/намовляє Неоптолема (Андрій Кравчук) їхати на острів Лемнос, де із своєю ногою, що гниє і смердить, конає герой Троянської війни.

Софокл власною персоною буквально вносить на сцену Філоктета.

Філоктет-Василь Сидорко – усамітнений не з власної волі воїн-монах, дивний, але виразний і конкретний у своєму дивацтві. Зрада, біль, моральні і фізичні страждання не позбавили його честі, свободи, навіть сили у, на перший погляд, знесиленій оболонці. Його міць тримається на внутрішній силі духу, принципах і переконаннях. Сидорко – артист універсального типу, рефлексуючий, пластичний, що вміє розчутити, відчутити і передати кожний нюанс трансформації свого образу, переконує з перших хвилин появи на сцені ще в образі Ероса.

Філоктет протиставлений пересиченому світу знецінених, удаваних ідеалів, лицемірству, тотальній брехні і продажності. Тому Філоктет божеволіє, втрачає морально-етичні орієнтири. Чи удає божевілля? Чи стає ходячим мерцем (все одно небезпечним для влади, як і будь-який міф)? Чи перетворюється на мінотавра? Чи реінкарнує в інший міф під новим ім'ям?

Антагоністом Філоктета є Одиссей, в образі якого Мюллер зображує диктатора ХХ століття. Він жорстокий цинічний прагматик, позбавлений принципів моралі та військової доблесті. Його зброєю є маніпулятивна риторика. Нікого не нагадує? До речі, Дмитро Наумець-Одиссей проходить крізь усі гострі рифи свого багатослівного образу

настільки майстерно жонглюючи словами та змістом, що в якийсь момент навіть починаєш довіряти його персонажу.

Публіка зі всіх сил вслухається в текст ніби класичних діалогів і монологів героїв та хору-коментатора (до речі, Мюллер позбавляється софоклового хору моряків, Захоженко – повертає), аж раптом у «високий» віршований текст вторгаються вставні сцени, різко розгортаючи дію нібито в іншому напрямку. Цей мюллерівський принцип не стільки монтажу сцен, скільки колажу

Захоженко явно навмисно впроваджує у постановку і отримує дражливе і провокаційне дійство.

Показовою в цьому сенсі є сцена-лекція на тему Троянської війни, яка дійсно несподівано розпочинається і через криваво-червоне нагнітання прямує просто у лоно «тотальної драми» – з штучною кров'ю, ритуальними убивствами та іншими давньогрецькими «спецефектами».

У супроводі барокової арії Афродіта (вона ж Єлена, актриса Оксана Цимбаліст) «читає лекцію» з мечем-указкою за допомогою наочного посібника у вигляді картини «Відпочинок після бою» з міфологізованим іншою політичною системою героєм зовсім іншої війни в центрі – Василем Тьоркінім. Аналогія не тільки влучна, але й гостросатирична і спрацьовує блискуче: один міф нашаровується на другий, а другий міфологічний пласт (який буквально переносять з однієї стіни у театрі на сцену) – на вже новітній, третій.

Так, просуваючись уперед і розбираючи, власне, людську рефлексію щодо безглуздості буття і смерті, вистава 2020 року, поставлена в умовах російсько-української війни, що триває дев'ятий рік ставить те саме питання, що і Мюллер, коли писав цю п'єсу у 1964-му: чи правомірно жертвувати людиною (в усіх сенсах: від обману до вбивства), заради колективного блага?

Війна – за Мюллером і Захоженко – аморальна, безпринципна дія, що призводить не тільки до винищення, а й до знищення самої особистості людини, її внутрішньої свободи. Звідси і сцена допиту в стилі НКВС, чорні шинелі, які просто падають з неба, натякаючи на фашизм, брехтівський зонг (перфектно виконаний німецькою Оксаною Цимбаліст) і протигази-маски, що знеособлюють людей.

Отже, загальний меседж вистави доволі чіткий, й, можливо навіть трохи прямолінійний, а шлях до нього видається занадто складним, плутаним і багатоходовим, як і сама інтрига Зевса чи політичні інтриги як такі. Тож, інколи треба просто відключити логіку і перестати розгадувати кожне слово, символ і алюзію. Для цього вистачить кульмінаційного вставного монологу Геракла – «універсального солдата» про «війну, яка триває двісті тисяч років»: від античності до Іловайська. Ним режисер розставляє всі крапки над «і» ще раз розтлумачуючи своє бачення софокло-мюллерівських текстів та чітко артикуючи власну позицію.

Акторський ансамбль працює в унісон з режисерським задумом, не бентежачись певного нагромадження зображальних засобів і ходів. Щоправда, всі вони знаходяться в одному стильовому полі. Тож, ступінь свободи, куражності артистів і разом з тим відчуття і логічне відтворення епічності змісту, перетворюють виставу на доволі виразне авторське висловлювання.

«Філоктет. Античний рейв» – перша постановка в Україні саме за п'єсою Гайнера Мюллера. Проте театр вибудовує власну модель світосприйняття за допомогою знакових текстів і міфів.

Тож, умотивованість, проблематика, стилістика вистави не тільки переконують, а й дозволяють львівському «Філоктету» зайняти відповідне місце серед вистав-лідерів Фестивалю-премія «ГРА».